

Projekt

z dnia 8 marca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY KOCZAŁA**

z dnia 26 marca 2024 r.

**w sprawie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) Rada Gminy Koczała uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Koczała.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXII/163/2020 Rady Gminy Koczała z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Koczała
z dnia 26 marca 2024 r.

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024-2028**

Spis treści

I WPROWADZENIE.....	3
I 1. Wstęp	3
I 2. Rodzaje przemocy.....	4
I 3. Podstawowe informacje o gminie	5
II PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	7
II 1. Podstawa prawna	7
II 2. Ramy prawne	7
II 3. Najważniejsze definicje prawne po zmianach w 2023 r.	8
III CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA - ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE KOCZAŁA	9
III 1. Procedura „Niebieskie Karty”	9
III 2. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego	10
III 3. Rodziny doświadczające przemocy domowej, które otrzymały pomoc w formie pracy socjalnej oraz pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ramach pomocy społecznej.	10
III 4. Działania Policji w związku z przemocą domową	11
III 5. Badania ankietowe populacji – podsumowanie.....	11
III 5. 1. Badanie dorosłych mieszkańców	12
III 5.2. Badanie uczniów	12
III 5.3. Badanie kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	14
IV ANALIZA SWOT	15
V CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	17
V 1. Założenia	17
V 2. Cel główny.....	17
V 3. Cele szczegółowe	17
VI ADRESACI PROGRAMU	22
VII REALIZATORZY PROGRAMU	22
VIII FINANSOWANIE PROGRAMU	22
IX HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	23
X EWALUACJA I MONITORING	23
XI PRZEWIDYWANE REZULTATY WDROŻENIA PROGRAMU	23
XII ZAGROŻENIA DLA REALIZACJI PROGRAMU	23

I WPROWADZENIE

I 1. Wstęp

Przemoc domowa to zjawisko społeczne zachodzące wtedy, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu w celu utrzymania nad osobą kontroli i władzy, powodującej cierpienie i szkody.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka. To ona daje człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju i zaspokajania jego wielu potrzeb. To rodzina wprowadza jej członków w świat wartości i norm społecznych. Dzieje się tak dlatego, że środowisko rodzinne stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa przez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć. Kontakty z najbliższymi odgrywają istotną rolę w kształtowaniu osobowości człowieka. Ważnym elementem jej funkcjonowania jest to, że odzwierciedla w swojej strukturze przeobrażenia ogólnospołeczne i z czasem dostosowuje się do nich. Rodzina poddana wpływom zewnętrznym zmienia się kształtując osobowość, poglądy, system wartości oraz styl życia jej członków. Jeśli jej kondycja pogarsza się, to wpływa to destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych jej członków stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa wywołuje poczucie bezradności i jest źródłem lęku i bólu. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Żaden człowiek nie może i nie powinien być na nią narażony.

Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Kwestia ta pozostaje nadal ogromnym wyzwaniem dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym duże znaczenie mają działania profilaktyczne, które zaszczerpione odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu, a nawet tragedii.

Doskonalenie obecnego systemu ochrony i pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, przy jednoczesnym zapewnieniu stałych form oddziaływań wobec osób ją stosujących, ma przyczynić się do coraz bardziej zintegrowanego systemu pomocowego na rzecz rodzin. W tym celu tworzy się niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej dla Gminy Koczała, zwany dalej „Programem”. Dokument ten obejmuje profilaktykę skierowaną na najważniejsze czynniki ryzyka tkwiące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym. Nadrzędnym działaniem Programu są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale także szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie i przywrócenie bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszystkich służb mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Koczała w zakresie przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy domowej.

Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej i został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych na rzecz

efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym.

Podstawę Programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji działających w gminie w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Czuluchowie, Zespołu Kształcenia i Wychowania w Koczale, Policji, Sądu Rejonowego w Miastku i kuratorów sądowych oraz organizacji pozarządowych i Kościoła. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają skuteczność takiego podejścia zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych.

Program będzie realizowany w latach 2024–2028. Cele, działania i zadania Programu mogą i powinny podlegać ewaluacji.

I 2. Rodzaje przemocy

W literaturze przedmiotu wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „Ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
2. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;
3. **Przemoc seksualna** – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.

Osoby dotknięte przemocą domową często doświadczają kilku form jednocześnie. Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi.

Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Można więc wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę tego problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. **Faza narastania napięcia** – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. **Faza ostrej przemocy** – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobny wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających

jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;

3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosinom często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”.

Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

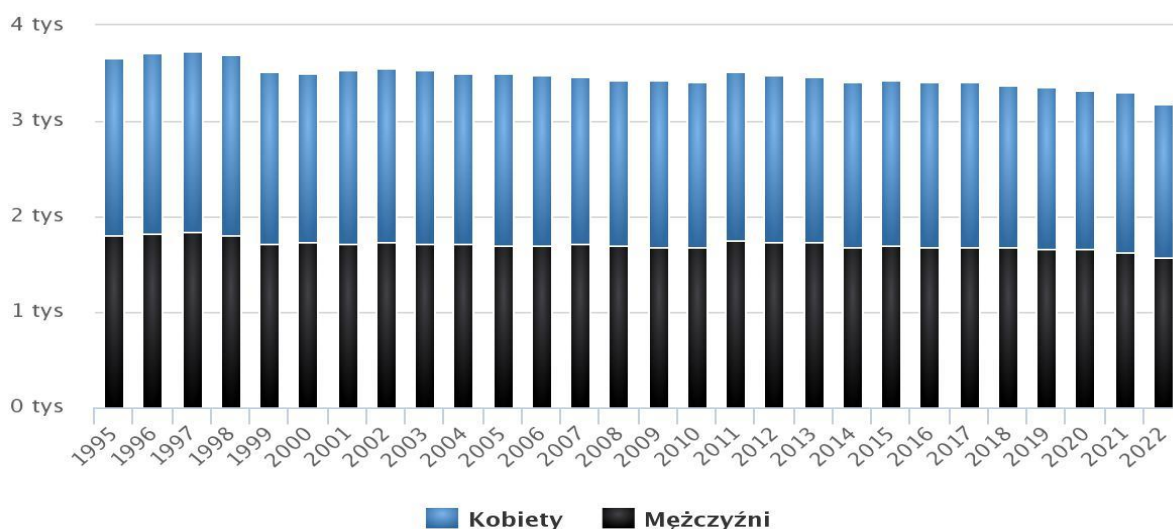
I 3. Podstawowe informacje o gminie

Gmina Koczała to gmina wiejska położona w województwie pomorskim i powiecie człuchowskim.

Gmina Koczała ma 3 179 mieszkańców, z czego 50,7% stanowią kobiety, a 49,3% mężczyźni¹. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 10,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego (40,9) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1).

Populacja – Gmina Koczała w latach 1995 – 2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

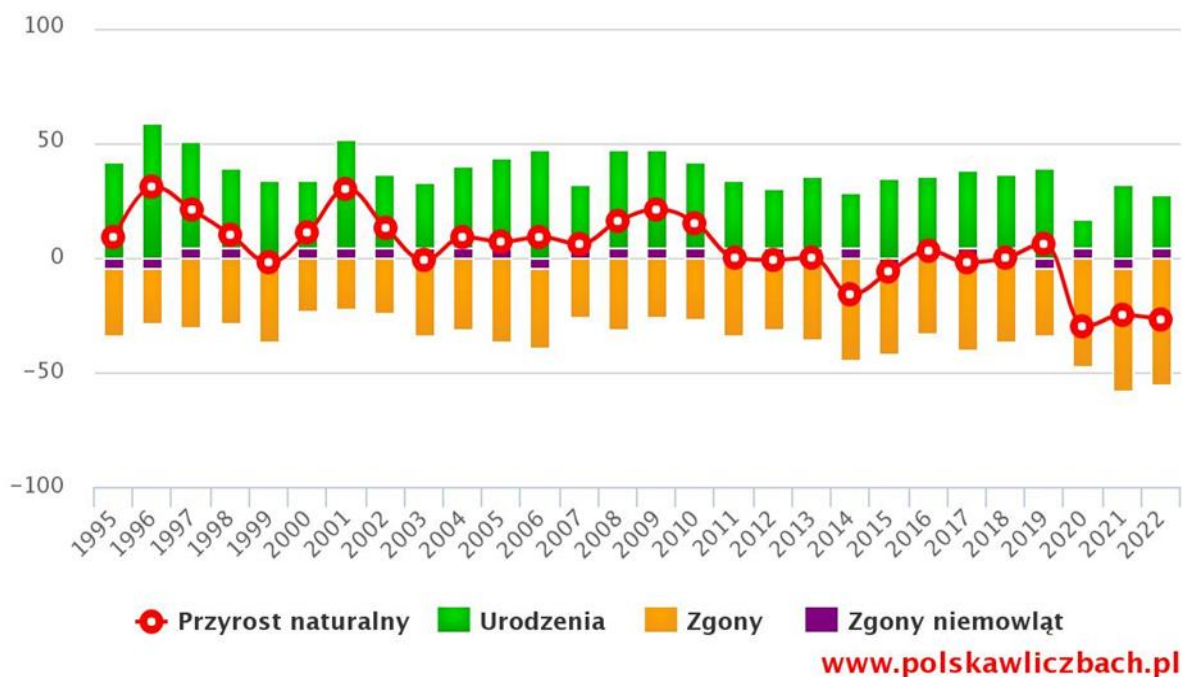
¹ Dane GUS, więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Koczała. Stan na 31.12.2022.

Mieszkańcy gminy Koczała zawarli w 2022 roku 12 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa pomorskiego oraz mniej od wartości dla Polski.

W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,6% mieszkańców gminy Koczała jest stanu wolnego, 53,9% żyje w małżeństwie, 6,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,3% to wdowy/wdowcy. Gmina Koczała ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -27. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -8,49 na 1000 mieszkańców gminy Koczała.

Przyrost naturalny w latach 1995–2022 w gminie Koczała

(Źródło: GUS)

W 2022 roku urodziło się 28 dzieci, w tym 50,0% dziewczynek i 50,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 317 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,61 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2021 roku 34,8% zgonów w gminie Koczała spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,7% zgonów w gminie Koczała były nowotwory, a 6,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Koczała przypada 17,29 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa pomorskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2022 roku zarejestrowano 38 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 48 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Koczała -10.

Największa część (56,8%) mieszkańców gminy Koczała jest w wieku produkcyjnym, 19,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

II PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

II 1. Podstawa prawna

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 został opracowany zgodnie z dyspozycją **art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej** – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 r.

II 2. Ramy prawne

Niniejszy Program został sporządzony z uwzględnieniem szerokiego kontekstu prawnego w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy. Program będzie realizowany w oparciu o poniższe dokumenty:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że w opracowaniu celów i zadań niniejszego Programu uwzględniono najnowsze i rozległe nowelizacje systemu przeciwdziałania przemocy, które uchwalono w 2023 r. na podstawie:

- ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw;
- ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw;
- ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Ponadto niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 pozostaje spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, którego celem głównym jest „zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce”;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030;
- Programem przeciwdziałania przemocy domowej dla osób leczonych w placówkach leczenia odwykowego w Województwie Pomorskim;

- Pomorskim Ramowym Programem Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Pomorskim Ramowym Programem Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie;
- Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2030;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Pomorskiego.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 w Gminie Koczała wpisuje się w lokalne dokumenty strategiczne:

1/ Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030.

Cel strategiczny 5 Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Cele operacyjne:

1. Skuteczna profilaktyka ukierunkowana na przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w środowisku rodzinnym oraz zwiększenie świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej,
2. Tworzenie warunków ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie poprzez poprawę dostępu do usług oraz rozszerzanie oferty wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

2/ Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koczała na lata 2023-2031.

OBSZAR I. RODZINA – Cel strategiczny

1. PRAWIDŁOWE WYPEŁNIANIE PRZEZ RODZINY PRZYNALEŻNYCH IM FUNKCJI – cel operacyjny 1.2 Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i ochrona osób jej doznających.

II 3. Najważniejsze definicje prawne po zmianach w 2023 r.

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535) weszła w życie w zasadniczej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2) to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie;
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie;
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i ich małżonkowie oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- h) małoletni,
– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 2).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

III CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA - ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE KOCZAŁA

III 1. Procedura „Niebieskie Karty”

W poniższej tabeli zestawiono w układzie dynamicznym dane za okres obejmujący ostatnie 7 lat odnośnie wszczynanych procedur „Niebieskie karty” w gminie Koczała.

Okazuje się, że do roku 2020 włącznie liczba zakładanych kart wykazywała tendencję rosnącą, po czym w roku 2021 nastąpił gwałtowny spadek.

Wszystkie procedury „Niebieskie Karty” są wszczynane przez Policję.

Tab. 1. Niebieskie Karty w latach 2016-2022.

Podmiot wszczynający procedurę Niebieskie Karty	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	OGÓŁEM
Policja	6	7	10	9	13	4	5	54
GOPS	0	0	0	0	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” ogółem	6	7	10	9	13	4	5	54

Źródło: GOPS

III 2. Praca Zespołu interdyscyplinarnego

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące pracy Zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Koczała na przestrzeni ostatnich 3 lat.

Tab. 2. Praca zespołu interdyscyplinarnego w Koczale w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba posiedzeń ZI ogółem, w tym:	42	14	21
Posiedzenia ZI	4	4	4
Posiedzenia grup roboczych	38	10	17
Liczba rodzin dotkniętych przemocą domową	15	6	6
Liczba osób w rodzinach	36	14	17
Osoby dopuszczające się przemocy domowej i nadużywające alkoholu, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	5	1	3
Liczba wniosków do sądu w celu zobowiązania do poddania się leczeniu uzależnienia od alkoholu.	2	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do psychologa lub terapeuty uzależnień	5	2	5
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do GKRPA	5	2	3

Źródło: GOPS

III 3. Rodziny doświadczające przemocy domowej, które otrzymały pomoc w formie pracy socjalnej oraz pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ramach pomocy społecznej.

Zmalała liczba rodzin z problemem przemocy domowej, którym przyznano pomoc w postaci pracy socjalnej, chociaż od 2021 roku liczba ta utrzymuje się na stałym poziomie.

Największy spadek widać w przypadku pomocy pieniężnej w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności. W 2020 r. przyznano go 6 rodzinom, a w 2022 żadnej.

Tab. 3.

Pomoc dla rodzin doświadczających przemocy domowej w ramach pomocy społecznej w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Praca socjalna – liczba rodzin	14	6	6
pomoc pieniężna w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności	6 rodzin na kwotę 6 350 zł	1 rodzina na kwotę 1 200,00 zł	-
zasilek stały	1 rodzina na kwotę 486,67 zł	-	1 rodzina na kwotę 6 471,00 zł
opłacano składkę na ubezpieczenie zdrowotne	1	-	1

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2028**

zasilek okresowy	3 rodziny na kwotę 2 300,17 zł	208,50 zł	1 osoba na kwotę 2 328,00 zł
Żywność w ramach programu POPŻ	5 rodzin w ilości 152,10 kg	1 rodzina w ilości 41,19 kg	3 rodziny w ilości 145 kg

Źródło: GOPS

III 4. Działania Policji w związku z przemocą domową

Liczba interwencji domowych przeprowadzonych na terenie Gminy Koczała przez Policję wzrosła skokowo w 2021 r. (o 66,66%) i utrzymuje się od tego czasu na bardzo wyrównanym poziomie. Stale maleje przy tym liczba interwencji zakończonych wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” – spadek o 58,33% w ciągu trzech ostatnich lat.

Stale maleje także liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia (spadek o 80%).

Tab. 4. Działania Policji w związku z przemocą domową w l. 2020-2022

Wyszczególnienie	Lata			
	2020	2021	2022	Ogółem
Liczba interwencji domowych	27	45	44	116
Liczba interwencji zakończonych procedurą Niebieskie Karty	12	4	5	21
Liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia	5	2	1	8
Liczba powiadomień skierowanych do sądu	1	3	0	4

Źródło: KPP w Człuchowie, Posterunek Policji w Koczale

III 5. Badania ankietowe populacji – podsumowanie

Pod koniec 2023 roku przeprowadzono na terenie Gminy Koczała badania ankietowe obejmujące diagnozę problemów społecznych związanych z przemocą domową, a także postawami społecznymi wobec tego zjawiska.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Koczała na losowo dobranych przedstawicielach grup trzech lokalnych środowisk. Na pytania odpowiedzieli:

- dorośli mieszkańcy;
- uczniowie;
- kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koczale.

Badania w Zespole Kształcenia i Wychowania w Koczale przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia badawczego CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej (metoda CAWI - *Computer Assisted Web Interviews*) jest dla dzieci

i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Natomiast badanie dorosłych mieszkańców i personelu pomocy społecznej były realizowane w formie ankiety internetowej. Link do wypełnienia anonimowej ankiety umieszczony został na stronie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koczale, przesłany uczniom i ich rodzicom oraz nauczycielom szkoły i przedszkola za pośrednictwem dziennika elektronicznego i służbowych skrzynek pocztowych.

III 5. 1. Badanie dorosłych mieszkańców

- Dorosli mieszkańcy gminy Koczała nie podzielają tzw. konserwatywnego modelu wychowania dzieci. Na przykład tak zwane dawanie klapsa nie jest popularną metodą wychowawczą. Łącznie 90% ankietowanych odrzuca pogląd, że „aby prawidłowo wychowywać dziecko, należy mu od czasu do czasu dawać klapsa”.
- Na pytanie o źródła agresji w stosunku do członków rodziny, ankietowani wskazali najczęściej na nieumiejętność radzenia sobie z problemami (84% odpowiedzi) i stres (70%).
- Na pytanie o znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie, uzyskano bardzo wyrównane odpowiedzi: 34% badanych deklaruje, że nie zna żadnej takiej osoby, również 34% twierdzi, że zna. Natomiast pozostałe 32% ma takie podejrzenia, ale nie jest pewna.
- Zdaniem 66% respondentów zjawisko przemocy w rodzinie występuje w ich miejscowościach raczej rzadko, a 11% wręcz bardzo rzadko. Pozostałe łącznie 23% ocenia zjawisko przemocy w rodzinie jako raczej częste lub bardzo częste, czego nie sposób ignorować.
- Większość mieszkańców nie zetknęła się osobiście z przemocą domową (68%). Oznacza to, że pozostałe 32% ma takie doświadczenia. Ta część mieszkańców, która deklaruje, że miała styczność z przemocą twierdzi w większości, że działo się to wielokrotnie w przeszłości, ale obecnie już nie ma miejsca (76%). Mieszkańcy najczęściej deklarują, że doświadczyli przemocy psychicznej (80% odpowiedzi). W dużo dalszej kolejności była to przemoc fizyczna (56%). W gminie ma dochodzić również do przypadków przemocy seksualnej (16%) i ekonomicznej (20%).
- Większość mieszkańców (60%) podaje, że nie zgłosiła się o pomoc do nikogo, doświadczając przemocy domowej.
- Na koniec zapytano mieszkańców o ich propozycje odnośnie sposobów na przeciwdziałanie i redukcję zjawiska przemocy w rodzinie. Dwie zdecydowanie najczęściej udzielane odpowiedzi to: zaostrzenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (82% odpowiedzi) oraz edukacja społeczeństwa (70%).

III 5.2. Badanie uczniów

- Przeważająca większość uczniów deklaruje, że czuje się bezpiecznie na terenie swojej szkoły – tak podaje łącznie 83%, z czego 41,5% czuje się bezpiecznie w sposób

- zdecydowany, a 41,5% raczej tak. Nie sposób przy tym ignorować wskazania w sumie 17% pozostałych uczniów, którzy podali, że nie czują się bezpiecznie w swojej szkole.
- Wandalizm, zabieranie pieniędzy lub rzeczy oraz grożenie komuś i szantaż to zjawiska, które występują w szkole na terenie gminy Koczała zdecydowanie najrzadziej. Zdaniem 47% badanych uczniów nigdy nie dochodzi do przypadków wandalizmu czyli niszczenia rzeczy należących do uczniów lub szkoły. 27% uczniów twierdzi, że dzieje się to kilka razy w roku. Do zabierania pieniędzy lub rzeczy nie dochodzi nigdy zdaniem 60% respondentów, a 21% kilka razy w roku. Dużo bardziej ma być rozpowszechnione kopanie i bicie. Zdaniem największej części uczniów (30%) dzieje się tak kilka razy w tygodniu, 16% - kilka razy w tygodniu, a 10% codziennie. Pozostałe łącznie 44% podaje, że taki problem nie występuje wcale lub kilka razy do roku. Jako zdecydowanie najrzadsze został oceniony problem grożenia i szantażowania - w opinii 64% respondentów nie dochodzi do tego nigdy, a 13% kilka razy w roku. Okazuje się, że zgodnie z obserwacjami uczniów, najczęściej ma dochodzić do obgadywania kogoś za plecami – 36% twierdzi, że dzieje się to codziennie.
 - Zdaniem samych uczniów najczęściej przemocy dopuszczają się chłopcy (tak podaje 73% badanych). Na pytanie o motywy popełniania aktów przemocy przez uczniów, badani uczniowie najczęściej wskazywali na odpowiedź - „bo lubią poniżać innych” (43% odpowiedzi). Z kolei najmniej odpowiedzi wskazało na „inne” (6%) i „bo chcą osiągać swoje cele” (16%).
 - Do przemocy w szkole ma dochodzić najczęściej podczas przerw w lekcjach (84% badanych).
 - Uczniowie w większości deklarują, że nie ma w ich szkole uczniów, których się boją (73%).
 - Sami uczniowie oceniają swoje zachowanie pozytywnie – 42% jest zdania, że zachowuje się dobrze, a 37%, że bardzo dobrze i 9%, że wzorowo. Tylko 1% uczniów ocenił swoje zachowanie jako naganne.
 - Uczniowie bardzo wysoko cenią sobie atmosferę w klasie – 48% z nich podaje, że czuje się w swojej klasie raczej dobrze, a 45%, że wręcz bardzo dobrze. Pozostałe 7% uczniów ma przeciwne zdanie.
 - Przeważająca większość uczniów ma kogoś zaufanego w swojej klasie lub szkole (84%).
 - Uczniowie mają bardzo wysokie zaufanie do rodziców lub opiekunów w przypadku doświadczenia przemocy – ponad połowa (54%) deklaruje, że zdecydowanie powiedziała by swoim rodzicom/opiekunom o przypadku doświadczenia czegoś niepokojącego, jak np. groźby, prześladowania. Natomiast 31% raczej by tak postąpiła. W przypadku doświadczenia przemocy, uczniowie najczęściej zwróciliby się jednak do nauczyciela wychowawcy (39% odpowiedzi). W dalszej kolejności znaleźli się rodzice (24%).
 - Największa część uczniów (29%) twierdzi, że nie doznała jej nigdy. Co oznacza, że pozostała większość uczniów (łącznie 71%) ma takie doświadczenia, chociaż w różnym zakresie: 20% uczniów podaje, że doznaje przemocy szkolnej kilka razy w roku, tyle samo (20%), że kilka razy w miesiącu, a 21%, że kilkakrotnie w tygodniu. Jest też grupa 10%, która ma doznawać przemocy codziennie.

- Uczniowie oceniają bardzo pozytywnie swoje relacje z rodzicami lub opiekunami – 63% podaje, że są one bardzo dobre, a 29%, że raczej dobre. Daje to łącznie 92%. Żaden uczeń nie ocenił swoich relacji z rodzicami lub opiekunami jako bardzo złych. Jeszcze w lepszym stopniu uczniowie oceniają swoje relacje z nauczycielami – łącznie 95% ocenia je jako bardzo dobre lub dobre. Również w tym przypadku żaden uczeń nie ocenił swoich relacji z nauczycielami jako bardzo złych.
- Na pytanie o to, jakie działania mogą zwalczyć przemoc w szkole, uwagę zwracają najbardziej dwie opcje: sprawiedliwe karanie winnych (49%) i spotkanie z pedagogiem lub psychologiem (45%).
- Uczniowie w przeważającej większości deklarują, że czują się bezpiecznie w swoich domach – 84% podaje, że zdecydowanie, a 15% że raczej czuje się bezpiecznie w swoim domu. Pozostały 1% twierdzi, że zdecydowanie nie. 84% uczniów twierdzi, że nie doznaje przemocy domowej. Oznacza to jednak, że pozostałe 16% ma takie doświadczenie, z czego 10% twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku, 3% że kilka razy w miesiącu, 2% że kilka razy w tygodniu, a 1%, że codziennie.
- Niewiele ponad połowa (51%) uczniów podaje, że nie zna nikogo, kto doświadcza przemocy domowej. 20% przyznało, że zna takie osoby, a pozostałe 29%, że nie ma pewności w tym temacie, chociaż podejrzewa, że osoby te doświadczają przemocy domowej.
- Okazuje się, że uczniowie mieli dotąd styczność z każdą z podanych form przemocy internetowej, chociaż w różnym stopniu. Zdecydowanie najrzadziej jest to:
 - otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem (78% uczniom nie zdarzyło to się nigdy);
 - podszywanie się pod kogoś w Internecie (również 78% uczniów nigdy nie zetknęło się z tym działaniem).Z drugiej strony ponad połowa uczniów w gminie Koczała miała zetknąć się z przypadkami:
 - udostępnienia prywatnej wiadomości innym osobom - ponad połowa (łącznie 57%) uczniów wskazało, że zetknęła się z tym zachowaniem osobiście lub ze słyszenia w swoim otoczeniu;
 - otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami i obelgami – łącznie 52% uczniów wskazało, że zetknęło się z tym zachowaniem osobiście lub ze słyszenia w swoim otoczeniu.

III 5.3. Badanie kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

- Zdaniem badanych pracowników Ośrodka największym problemem społeczności lokalnej jest uzależnienie od alkoholu – zdaniem 90% badanych jest to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 10% raczej istotny. W drugiej kolejności wskazano na przemoc domową - zdaniem 70% badanych jest to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 30% raczej istotny.

- W dalszej kolejności wskazano na równi dwa problemy: problemy opiekuńczo-wychowawcze rodziców z dziećmi oraz zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży. Oba te zjawiska zdaniem 40% badanych to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 60% raczej istotny.
- Pozostałe ze wskazanych zjawisk uzyskały bardziej zróżnicowany rozkład odpowiedzi. Jedynie w dwóch przypadkach po 10% badanych oceniło dany problem za zdecydowanie nieistotny. Są to: bezdomność oraz bieda i ubóstwo. Pomijając oba ww. zjawiska, wszystkie pozostałe są dostrzegane jako istotne, chociaż w różnym zakresie.
- Największa część badanych uważa w sposób zdecydowany, że system pomocy społecznej pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym (40%). Niewiele mniej, bo 30% zgadza się z tą opinią częściowo. Natomiast 20% nie ma zdania na ten temat, a 10% raczej się nie zgadza. Przy czym żaden respondent nie stwierdził, że całkowicie nie zgadza się, jakoby pomoc społeczna nie wpływała na zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym.
- Zdaniem łącznie 80% badanych władze gminy Koczała są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. W tym połowa (50%) ankietowanych zgadza się częściowo, a 30% zdecydowanie. Pozostałe 20% nie ma zdania. Żaden ankietowany nie zaprzeczył.
- W opinii 80% badanych władze gminy Koczała wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez Ośrodek potrzebom w zakresie lokalnej polityki społecznej.
- Ankietowani pracownicy potwierdzają potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%). Za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne pracownicy Ośrodka uznali: wsparcie psychologiczne dla rodzin (30% badanych) i warsztaty profilaktyczne dla uczniów (30% badanych). Natomiast żaden z badanych nie wskazał na otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień.
- Zdaniem 90% badanych większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Pomimo tak wysokiego wskazania w poprzednim pytaniu, zawsze można wymienić pewne sfery działania, które można ulepszyć. Trzy z podanych obszarów polityki społecznej uzyskały ponad połowę odpowiedzi. Są to: transport osobowy i profilaktyka uzależnień (po 60% odpowiedzi) oraz opieka zdrowotna (50%). Na następnym miejscu znalazła się oferta edukacyjna (30% odpowiedzi).

IV ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Jest stosowana w obszarach planowania. W przypadku Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu polityki społecznej oraz szans i zagrożeń jakie przed nim stoją. Opracowana diagnoza problemu zjawiska przemocy domowej w gminie Koczała oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT, której wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 5.

Tab. 5. Analiza SWOT

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
• kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne; • zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach, na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej, tablicy ogłoszeń; • współpraca z instytucjami zajmującymi się zjawiskiem przeciwdziałania przemocy domowej: Policja, GKRPA, oświata, kuratorzy, służba zdrowia, itp.; • zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnienia dostępu do specjalistycznego wsparcia; • upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.	• zjawisko silnie zakorzenione w środowisku; • brak narzędzia wykonawczego wobec sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjnoedukacyjnych; • brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy; • zbyt małe zaangażowanie przedstawicieli niektórych instytucji zobowiązanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej; • brak grup wsparcia dla ofiar przemocy.
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
• możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa pozwalających na skuteczniejszą izolację sprawców od ofiar przemocy; • rosnąca świadomość społeczna dotycząca problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz zmiana postaw społecznych; • zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej; • wzrost kompetencji pracowników oraz instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.	• brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, • poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc; • zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu; • istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej; • niski poziom zaufania do instytucji pomagających i niechęć do współpracy ze strony rodzin; • niedostateczna liczba kadry specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy.

V CZĘŚĆ PROGRAMOWA

V 1. Założenia

Podstawą Programu jest zasada interdyscyplinarności zakładająca, że wszelkie działania na rzecz pomocy w rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być planowane i realizowane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma koordynacja działań i rzeczywista współpraca między instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie.

Program cechuje także:

1. **Systematyczność** - rozumiana jako możliwość rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Ogniwem tego systemu są pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowani bezpośrednio w pomoc poszczególnym członkom rodziny uwiękłej w przemoc domową.

2. **Kompleksowość** – przemoc została ujęta w Programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe rozpatrywane w perspektywie prawnej, psychologicznej, społecznobytowej i moralnej. Uwzględnienie tylu aspektów przemocy domowej pozwala na pełniejszą jej diagnozę, na dostrzeżenie jej skutków i konsekwencji. Szerszy kontekst zjawiska wskazuje także więcej możliwości oddziaływania w celu zapobiegania przemocy.

3. **Efektywność** – Program zakłada pełną realizację celów i priorytetów działań w oparciu o diagnozę problemu oraz dokładne poznanie zjawiska. Monitorowanie Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koczale, na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone systematycznie w okresach rocznych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koczale do dnia 31 marca każdego roku przedłoży radzie gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

V 2. Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Koczale.

V 3. Cele szczegółowe:

- 1) sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja;
- 2) poszerzenie świadomości, wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie przemocy domowej;
- 3) zapewnienie wieloaspektowej ochrony i pomocy osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą domową;
- 4) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową;
- 5) podnoszenie oraz doskonalenie poziomu kompetencji zawodowych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizowanie poniżej wskazanych celów operacyjnych:

- 1) **Wsparcie rodzin, w których diagnozowana jest przemoc** - sposoby realizacji celu:
 - a) prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których diagnozowana jest przemoc;
 - b) udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koczale rodzinom dotkniętym przemocą;
 - c) prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw,
 - d) oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec sprawców przemocy domowej;
 - e) podejmowanie działań w celu zapewnienia pomocy, poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia i bezpiecznego schronienia dla osób dotkniętych przemocą domową.

- 2) **Pogłębianie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej** - sposoby realizacji celu:
 - a) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez przygotowanie materiałów informacyjnych tj. ulotki, plakaty, broszury i umieszczanie ich w miejscach ogólnie dostępnych;
 - b) współuczestnictwo w kampaniach i programach społecznych dotyczących przemocy domowej;
 - c) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Koczała profilaktyki agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć socjoterapeutycznych w świetlicach wiejskich;
 - d) zajęcia z edukacji społecznej.

- 3) **Poprawa skuteczności podejmowanych działań przez instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Koczała** - sposoby realizacji celu:
 - a) zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Koczała poprzez wypracowanie aktywnej, stałej współpracy placówek oświatowych, służby zdrowia, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych, kościoła oraz zespołu interdyscyplinarnego;
 - b) kontynuowanie wizyt przez pracowników socjalnych, przedstawicieli policji i kuratorów sądowych w rodzinach zagrożonych i dotkniętych przemocą;
 - c) profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
 - d) diagnozowanie, monitorowanie i reagowanie na niepokojące sytuacje mogące świadczyć o występowaniu zjawiska przemocy domowej.

Przewidywane efekty Gminnego Programu związane są z realizowaniem ustawowych zapisów, których celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy domowej oraz jej skutków. Program ten zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skupionych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy, jak i oddziaływaniach na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 stanowi kontynuację poprzedniego programu i jest uzupełniony o zdobyte umiejętności i doświadczenia, których efekty będą widoczne w:

 - a) zmianie postaw społeczności lokalnej oraz rozszerzeniu społecznej wrażliwości poprzez zwiększenie zaangażowania w problematykę dotyczącą przeciwdziałania przemocy;
 - b) profilaktyce i edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania skutków stosowania przemocy domowej;
 - c) promowaniu metod wychowawczych bez użycia przemocy;
 - d) poszerzaniu dostępności i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy;
 - e) wzroście liczby osób zajmujących się profesjonalnie pomocą ofiarom i sprawcom przemocy.

Tab. 6. Cel główny, cele szczegółowe, kierunki działań, realizatorzy działań i wskaźniki realizacji działań

Cel główny	Cele Szczegółowe	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Zwiększenie skuteczności działań mających na celu ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Koczała.	1.1. Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy oraz ich aktualizacja.	1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy domowej przez sporządzenie rocznych sprawozdań i monitoringu przemocy.	ZI, GOPS,	Liczba założonych NK, jednorazowe sprawozdania roczne (monitoring zjawiska przemocy domowej, KPPPwR) określające wielkość zjawiska przemocy.
	1.2. Poszerzenie świadomości, wiedzy oraz wrażliwości społecznej w zakresie przemocy domowej.	1. Zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy dot. przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym rozpowszechnianie plakatów, broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy oraz umieszczanie informacji w gablotach na terenie gminy, publikowanie na stronie internetowej GOPS informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. 2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki. 3. Prowadzenie działalności profilaktycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy wśród osób dorosłych poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. 4. Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym. 5. Edukowanie ofiar przemocy w zakresie przysługujących im praw.	ZI, GOPS, ZKiW, Policja, GOK, inne podmioty i instytucje	Upowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów). Publikowanie na stronie internetowej GOPS informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia. Liczba zajęć dla dzieci, młodzieży z zakresu profilaktyki agresji i przemocy. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach. Liczba działań edukacyjnych dla rodziców. Liczba rodziców uczestniczących w działaniach edukacyjnych. Liczba szkoleń dla nauczycieli. Liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach.

	1.3. Zapewnienie wieloaspektowej ochrony oraz pomocy osobom, rodzinom dotkniętym przemocą domową.	1. Zintensyfikowanie działań zespołu interdyscyplinarnego w szczególności poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”. 2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej poprzez wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”. 3. Realizowanie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, socjalnego, prawnego, zawodowego i rodzinnego. 4. Zwiększenie dostępności do lokalnego telefonu informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą domową. 5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia lub w ośrodkach interwencji kryzysowej. 6. Tworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymywanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych. 7. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. 8. Pomoc w formie pracy socjalnej oraz pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ramach pomocy społecznej.	grupa diagnostyczno-pomocowa, GOPS, ZKiW, kuratorzy sądowi, GKRPA, Policja, służba zdrowia, wójt gminy inne podmioty i instytucje	Liczba posiedzeń ZI. Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych. Liczba osób objętych pomocą. Liczba rodzin objętych pomocą. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” przez poszczególne właściwe służby. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa. Liczba osób, którym zapewniono miejsce w całodobowych ośrodkach wsparcia lub ośrodkach interwencji kryzysowej. Liczba osób (ofiar przemocy), które otrzymały mieszkania socjalne. Liczba dzieci, którym zapewniono bezpieczeństwo w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy, którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej lub innej. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego
--	--	--	--	--

				stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.
	1.4. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.	1. Motywowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. 2. Motywowanie sprawców przemocy nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. 3. Kierowanie sprawców przemocy do psychologa lub terapeuty uzależnień. 4. Przeprowadzanie rozmów motywujących do zmiany zachowań z osobami stosującymi przemoc.	Grupa diagnostyczno-pomocowa, GOPS, Policja, Sąd Rejonowy, Prokuratura, GKRPA, psycholog	Liczba osób biorących udział w programach. Liczba osób korzystających z porad psychologa, terapeuty uzależnień. Liczba osób, które podjęły leczenie z uzależnienia od alkoholu.
	1.5. Podnoszenie oraz doskonalenie poziomu kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Umożliwienie udziału w różnych formach doskonalenia zawodowego (zewnętrznego).	GOPS, inne podmioty i instytucje	Liczba przeprowadzonych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniach. Liczba osób delegowanych na szkolenia zewnętrzne.

VI ADRESACI PROGRAMU

Cele programu i ich realizacja oraz działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy. Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe, należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin uwikłanych w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów lokalnych.

Program kierowany jest również do osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, jak również do sprawców przemocy.

Zgodnie z założeniami Program kierowany jest do:

- 1) osób doznających przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych;
- 2) osób stosujących przemoc domową;
- 3) świadków przemocy domowej;
- 4) pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom doświadczającym przemocy;
- 5) społeczności lokalnej.

VII REALIZATORZY PROGRAMU

- Urząd Gminy w Koczale;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Gminny Ośrodek Kultury;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Policja;
- Placówki Opieki Zdrowotnej;
- Placówki oświatowe i wychowawcze;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie;
- Sąd Rejonowy w Miastku.

VIII FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania Programu będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Gminy. Środki pochodzić będą głównie z budżetu gminy Koczała, przy czym środki na obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego przewidziane są w planie finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koczale. Zadania ujęte w Programie mogą być także finansowane z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie na terenie gminy Koczala w latach 2024-2028. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

X EWALUACJA I MONITORING

Monitorowanie Programu będzie prowadził Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koczale, na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone systematycznie w okresach rocznych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koczale do dnia 31 marca każdego roku przedłoży radzie gminy sprawozdanie z realizacji Programu. Ostateczne efekty realizacji Programu zostaną podsumowane w 2029 roku po zakończeniu przewidzianego okresu jego realizacji.

XI PRZEWIDYWANE REZULTATY WDROŻENIA PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom, rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- 1) wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą;
- 4) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy;
- 5) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

XII ZAGROŻENIA DLA REALIZACJI PROGRAMU

- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;
- opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego;
- brak działań wolontariackich na terenie gminy;
- słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin;
- negatywne wzorce zachowań społecznych;
- stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej;

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2028**

- ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy;
- brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej umożliwiającej skuteczne odizolowanie agresora;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- alkoholizm w rodzinach.

UZASADNIENIE

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem własnym gminy i wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która obowiązuje w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 r. Realizacja programu to obowiązkowy i niezbędny element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy oraz zminimalizować jego skutki. Program został opracowany przez Zespół Interdyscyplinarny. Dokument będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem prac przedstawicieli jednostek i instytucji statutowo zajmujących się pracą na rzecz rodziny i dziecka. Zakłada się realizację zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych, dążenie do wzmocnienia wypracowanego systemu i dotychczasowych działań podejmowanych na terenie gminy, a także monitoring, ewaluację jako metody wspierania rozwoju zawodowego jego realizatorów.

Wobec powyższego przyjęcie uchwały przez Radę Gminy Koczała jest zasadne.